

Udskriftsdato: 15. december 2025

KEN nr 9426 af 01/08/2001 (Historisk)

Ankestyrelsens principafgørelse C-40-01 om farvetester - synshandicap - væsentlighed - private formål - fritidsinteresser - hjælpemidler

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 350071-01

Ankestyrelsens principafgørelse C-40-01 om farvetester - synshandicap - væsentlighed - private formål - fritidsinteresser - hjælpemidler

Resume:

Ankestyrelsen fandt efter en konkret vurdering, at en farvetester ikke i væsentlig grad afhjalp de varige følger af den nedsatte funktionsevne som følge af et synshandicap eller i væsentlig grad littede den daglige tilværelse i hjemmet.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at selv om den nyeste model af farvetesteren (colortest 150) var væsentligt forbedret i forhold til den tidligere model, kompenserede den kun for en meget begrænset del af synshandicappet.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at ansøgeren ønskede at anvende farvetesteren til rent private formål og fritidsinteresser.

Ankestyrelsen vurderede, at ansøgeren havde mulighed for at blive kompenseret for det manglende syn på anden vis i de situationer, hvor hun mente at kunne drage nytte af en farvetester.

Ankestyrelsen fandt det dog ikke udelukket, at der kunne være andre situationer/formål, hvor en farvetester efter en konkret vurdering ville kunne bevilges som et hjælpemiddel. *)

Kassation:

Principafgørelsen har ikke længere vejledningsværdi

Kassationsdato:

06-04-2010

Love:

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 944 af 16. oktober 2000 - § 97, stk. 1

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 979 af 1. oktober 2008 - § 112, stk. 1

Note:

*) SM 0-68-95 ophæves.

Sagsfremstilling:

Kommunen meddelte afslag på en ansøgning fra en blind kvinde om en farvetester. Begrundelsen for afslaget var, at farvetesteren ikke i væsentlig grad fandtes at kunne afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne og dermed i væsentlig grad lette den daglige tilværelse. Kommunen anså således farvetesteren for at kompensere for en meget begrænset del af ansøgerens synshandicap.

Det sociale nævn tiltrådte kommunens afgørelse. Nævnet vurderede, at en farvetester ikke i væsentlig grad ville kunne afhjælpe de varige følger af ansøgerens nedsatte funktionsevne og dermed i væsentlig grad lette hendes daglige tilværelse. Der var derfor ikke grundlag for at bevilge ansøgeren en farvetester efter § 97, stk. 1, i lov om social service, jf. også SM 0-68-95.

Det fremgik af sagen, at ansøger, der var 61 år, på grund af blindhed søgte om en colortest 150 farvete-ster. Som supplerende begrundelse for ansøgningen anførte ansøgeren efterfølgende, at hun lavede en del håndarbejde og derfor havde behov for at vide, hvilken farve tråd og stof hun var i gang med. Ansøgeren var helt blind, idet hun havde 2 glasøjne. Ansøgeren gik til syundervisning og syede det meste af sit tøj selv. I den forbindelse havde hun en masse forskellige farver tråd, som det var meget svært for hende at holde styr på, og hun måtte i mange tilfælde opgive at sy, hvis der ikke var nogen, der kunne se, i nærheden. Desuden ville ansøgeren i mange tilfælde med en farvetester kunne få oplysninger om ret og vrang på stoffet.

Farver betød meget for ansøgeren, da hun kunne se, og efter at hun var blevet blind, opfattede hun stadig ting i farver. Rent tøjmæssigt ville det også være en stor hjælp med en farvetester, så ansøgeren kunne vide, hvordan farverne var. I køkkenet ville en farvetester kunne bruges til at kende forskel på mayonnaise, sennep, ketchup og remoulade, hvor formen på bøtterne er ens, men hvor etiketterne og bøtterne har forskellig farve. Ligeledes ville en farvetester kunne oplyse om indholdet af mælke- og juicekartoner med ens form. Endvidere ville den nye farvetester kunne fortælle, om der var lys i en lampe, eller om et apparat, hvor en lille pære lyste, når apparatet kunne aktiveres, var tændt.

Ansøgeren var endvidere medlem af det sociale forbrugerråd og sekretær i en af Dansk Blindesamfunds lokalkredse, hvorfor hun fik en del skriftligt materiale. Dette materiale scannede hun ind i sin computer med talesyntese, så hun kunne få oplæst materialet via computeren. I den forbindelse måtte hun ofte forsøge at scanne ind flere gange, da hun ikke vidste på hvilken side af arket der var tekst. Dette ville hun kunne checke med en farvetester og dermed få lettet sit arbejde meget.

Colortest 150 farvetester var nærmere beskrevet via et hjælpemiddelblad fra Institutet for Blinde og Svagsynede samt i en artikel i bladet "Blindesagen". Det fremgik heraf, at farvetesteren var forsynet med 2 knapper. Når man holdt testeren ind mod det materiale, som man ville checke farven på, sagde testeren farven på materialet ved et tryk på den ene knap. Hvis knappen holdtes i bund, kom der en hyletone, som var dyb, hvis materialet var mørkt, og høj, hvis det var lyst. Efter farvemålingen med den første knap kunne man med den anden knap få oplysninger i form af tal. Nogle af tallene fortalte, hvor mørkt og lyst materialet var, hvor 1 betød meget mørkt og 12 betød meget lyst. Ved hjælp af andre talkoder kunne man få farvenuancen at vide, det vil sige, om det f.eks. var en farvenuance mellem gul og orange eller mellem blå og lilla. Denne knap kunne desuden oplyse om farvens mætning, det vil sige hvor bleg eller kraftig den var. Farvetesteren kostede 6.875 kr.

I klagen til Ankestyrelsen, som Dansk Blindesamfund på vegne af ansøgeren havde indgivet, var det bl.a. anført, at man i Dansk Blindesamfund var af den opfattelse, at der var tale om en åbenbart urimelig afgørelse. Man kunne således ikke i det foreliggende tilfælde tale om, at farvetesteren ikke i væsentlig grad ville kunne afhjælpe de varige følger af ansøgerens synshandicap. Når man som ansøgeren ikke var født blind, men mistede synet senere i livet, ville farver have en stor betydning, også selv om man ikke kunne se dem. Man ville være vant til at tænke i farver, adskille ved hjælp af farver, og det ville have en stor betydning, hvilken farvesammensætning ens tøj havde. For ansøgerens vedkommende ville muligheden for at kunne adskille farverne også være af stor betydning for hendes interesse for håndarbejde.

Endvidere var det i klagen anført, at det af hjælpemiddelblad fra Institutet for Blinde og Svagsynede fremgik, at den ansøgte farvetester var et produkt, der på væsentlige punkter var stærkt forbedret i forhold til den tidligere model. Afgørelsen i SM 0-68-95 var foretaget i forhold til den tidligere model af farvetesteren. Den nye udgave af farvetesteren var langt mere præcis i sine farvegengivelser og -beskrivelser, selv om man ved brug af testeren naturligvis skulle forstå, at dennes farvegengivelse ved de sammensatte farver var langt mere præcis end en tilsvarende menneskelig gengivelse.

Dansk Blindesamfund fandt, at nævnets afgørelse i den foreliggende sag var åbenbart urimelig, da der her var tale om en person, der ønskede at anvende farvetesteren til mange daglige gøremål, hvorfor et afslag ikke kunne begrundes ud fra SM 0-68-95. I Dansk Blindesamfund havde man gennem det sidste par år fået forelagt en række sager, hvor blinde havde fået afslag på ansøgning om bevilling af en farvetester efter § 97 i lov om social service under henvisning til SM 0-68-95. Disse afgørelser var efter Dansk Blindesamfunds opfattelse udtryk for en åbenbart urimelig praksis. Imidlertid havde en række kommuner ud fra en konkret vurdering truffet beslutning om at imødekomme en ansøgning om farvetester til stor glæde for de pågældende blinde og stærkt svagsynede.

Endelig var det anført, at på denne baggrund, samt på baggrund af, at der var tale om et væsentligt forbedret produkt, opfordrede Dansk Blindesamfund Ankestyrelsen til med udgangspunkt i den foreliggende sag at tage SM 0-68-95 op til fornyet vurdering.

Sagen blev behandlet i principielt møde som et supplement til SM 0-68-95, der vedrører spørgsmålet om, hvorvidt en farvetester i væsentlig grad afhjælper de varige følger af et synshandicap.

Afgørelse:

Ankestyrelsen tiltrådte det sociale nævns afgørelse, hvorefter ansøgeren fik afslag på en farvetester efter § 97, stk. 1, i lov om social service.

Begrundelsen for afgørelsen var, at Ankestyrelsen fandt, at en farvetester ikke i væsentlig grad afhjælp de varige følger af den nedsatte funktionsevne som følge af et synshandicap eller i væsentlig grad lettede den daglige tilværelse i hjemmet, jf. § 97, stk. 1, nr. 1 og 2, i lov om social service sammenholdt med § 1, stk. 1, i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 123 af 19. februar 1998 om ydelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter servicelovens §§ 97 og 98.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at selv om den nyeste model af farvetesteren (colortest 150) ifølge de i sagen foreliggende oplysninger fra Institutet for Blinde og Svagsynede var mere nuanceret i sine meldinger, kunne skelne mellem 150 farvenuancer, kunne anvendes som lysmåler, kunne registrere farver på flere forskelle/materialer end den tidligere model og kunne anvendes, selv om stoffet var meget løst vævet, kompenserede farvetesteren kun for en meget begrænset del af synshandicappet.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at ansøgeren ønskede at anvende farvetesteren til rent private formål og fritidsinteresser. Ansøgeren nævnte som eksempler, at hun kunne anvende farvetesteren ved håndarbejde til at kende forskel på farverne på tråd og stof. Hun nævnte endvidere, at hun kunne kontrollere sin påklædning samt sortere vasketøj. Endvidere ville farvetesteren være en hjælp i køkkenet til at kende forskel på indholdet af ens udseende bølter og kartoner med forskellig farve. Farvetesteren kunne også fortælle ansøgeren, om en lyspære var tændt eller ej, og den kunne oplyse om, hvorvidt apparater, der var forsynet med en lille pære, der lyste, når apparatet var tændt, var klar til brug. Endelig kunne farvetesteren være en hjælp i ansøgerens frivillige arbejde i det sociale forbrugerråd og Dansk Blindesamfund, idet farvetesteren kunne fortælle hende, på hvilken side af et ark papir der var tekst.

Ankestyrelsen vurderede, at ansøgeren havde mulighed for at blive kompenseret for sit manglende syn på anden vis i de situationer, hvor hun mente at kunne drage nytte af en farvetester. Hun kunne således f.eks. mærke sit tøj og det stof og tråd, hun benyttede til syning, med blindskrift, og hun kunne kende forskel på ens bølter med forskelligt indhold ved f.eks. at lugte til dem. Endvidere ville ansøgeren, når hun scannede tekst ind i sin computer forholdsvis hurtigt få en fejlmelding via sin talesyntese, hvis hun havde vendt papiret forkert.

Ankestyrelsen fandt således efter en konkret vurdering, at en farvetester, der ønskedes anvendt til de nævnte private formål og fritidsinteresser, ikke opfyldte betingelserne i § 97, stk. 1, i lov om social service.

Ankestyrelsen fandt det dog ikke udelukket, at der kunne være andre situationer/formål, hvor en farvetester efter en konkret vurdering ville kunne bevilges som et hjælpemiddel.

Ankestyrelsen tiltrådte således det sociale nævns afgørelse.